

Avrupa Çipler Yasasına Yönelik Görüş Çağrısı Bilgi Notu

Avrupa Çipler Yasası'nın 21 Eylül 2023 tarihinden bu yana yürürlükte olduğu ve yaklaşık 2 yıllık süreçte, 80 milyar Avro'dan fazla taahhüt edilmiş üretim kapasitesi yatırımı temin edildiği; türünün ilk örneği yarı iletken tesislerine ilişkin 8 devlet yardımı kararının onaylandığı; araştırma, geliştirme ve yenilikçilik (*R&D&I*) programının %80'inden fazlasının uygulandığı ve Avrupa Yarı İletken Kurulu tarafından desteklenen bir kriz müdahale mekanizması kurulduğu malumlarıdır.

Bu defa, Yasanın 2026 yılına kadar zorunlu bir gözden geçirme gerektirmesinden ve Avrupa Parlamentosu'nun da Komisyon'u iddialı bir "Çipler Yasası 2.0" başlatmaya çağırmasından hareketle Avrupa Komisyonu (Komisyon); 5 Eylül 2025 tarihinde geniş kapsamlı bir istişare ve etki analizinin paralel şekilde yürütüleceği bir "Görüş Çağrısı" başlatmış olup, 28 Kasım 2025 tarihinde görüş sunma süresi sona erecek olan bu girişime yönelik ayrıntılı bilgi aşağıda sunulmaktadır:

1. Bu gözden geçirmenin; mevcut jeopolitik bağlamı ve Avrupa Birliği'nin (AB) teknolojik egemenliğe sahip olma ihtiyacını, özellikle de güvenlik, savunma ve otomotiv gibi stratejik sektörler için gerekli olan ileri düzey devre elemanları (*advanced nodes*) üretimi dikkate alması gerektiği,
2. Avrupa Rekabetçilik Fonu da dahil olmak üzere; bir sonraki Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamında dijital liderlik politikasını destekleyecek olası faaliyetlerin belirlenmesine yardımcı olabileceği,
3. Üye ülkelerin "Yarı İletken Koalisyonu"nun, iş birliklerini güçlendirme ve AB'nin yarı iletken sektöründeki rekabet gücü ile stratejik özerkliğini artırma çağrısına yanıt olacağı,
4. Yasanın büyük ölçüde amacına uygun gözükmeyle beraber; hedeflerini tam olarak gerçekleştirmek için üç temel engelin aşılmasında yeterince etkili araçlardan yoksun olduğu,
- **10 nanometrenin altındaki ileri yarı iletken devre elemanları için üretim kapasitesi:**
 - i. Söz konusu kapasitenin AB'de bulunmadığı ve AB'nin, önde gelen çiplerin tedariki için tamamen AB dışı ülkelere bağımlı olduğu,
 - ii. AB'de bu çiplere yönelik talebin ise şu anda sınırlı olup, tipik bir ileri teknoloji tesisi için gereken büyük ölçekli yatırımı haklı çıkarmadığı,
 - iii. Bununla birlikte bu devre elemanlarındaki çiplerin; savunma, güvenlik, otomotiv, uzay ve yüksek performanslı bilgi işlem gibi stratejik sektörler için temel olduğu,
 - iv. Ancak bu sektörlerin ihtiyaç duyduğu hacmin nispeten düşük olduğu ve tam teşekküllü ticari bir tesisi uygulanabilir kılmayabileceği,
 - v. Buna karşın bu çiplerin stratejik önemi bağlamında AB'nin, bahse konu çiplere erişimini güvence altına alması gerektiği,

- **Ana akım/temel düzeydeki yarı iletkenlerde sahip olunan rekabet avantajının tehdit altında oluşu:**
 - i. Avrupa'nın, ana akım/temel düzeydeki yarı iletkenlerde (güç elektroniği, mikrodenetleyiciler, fotonik, sensörler) rekabet avantajına sahip olduğu,
 - ii. Ancak bu rekabet avantajının, üçüncü ülkelerdeki potansiyel piyasa dışı politikalar ve uygulamalardan dolayı giderek daha fazla tehdit altında kaldığı,
 - iii. Dolayısıyla bu alanda sürekli yenilikçiliğin, özellikle de bu bileşenlerin güvenliğini ve enerji verimliliğini artırmak için teşvik edilmesi gerektiği,
- **Yarı iletken ekosisteminin dayanıklılığı hakkındaki bilginin sınırlı oluşu:**
 - i. AB'deki ve üye ülkelerdeki kilit piyasa aktörlerinin, tedarik zincirlerinin ve genel yarı iletken ekosisteminin dayanıklılığına dair mevcut bilginin sınırlı olduğu,
 - ii. AB ve üye ülkelerin; tedarik zincirlerinin ve ekosistemin dayanıklılığını tedarik güvenliğini temin edecek ve aksaklıkları ve krizleri ele alacak düzeyde bir yeterlilikte anlamadığı,
 - iii. Ekonomik güvenlik açısından, kilit piyasa aktörlerinin (örneğin teknoloji sızıntısı risklerine karşı) hassasiyetine dair mevcut bilginin yetersiz olduğu,
- 5. Yasada hedeflenen değişiklikler ile;
 - Hem ileri teknoloji çiplerin hem de Avrupa'nın üçüncü ülkelere aşırı bağımlı olduğu eski nesil çiplerin tasarım ve üretim kapasitesinin stratejik niteliğinin öne çıkarılacağı ve bu politikayı uygulamak için stratejik projeler ile bunların seçim kriterlerinin tanımlanmasının öngörüldüğü,
 - Yasada şu anda öngörülen devlet yardımı imkanlarına ek olarak gelecekte ilave finansman programlarının da kullanılabileceği ve bunun kritik sektörler için küçük ölçekli üretimden, ileri yüksek hacimli fabrikalara kadar uzanabileceği,
 - Önde gelen çiplere erişimde AB dışı ülkelere bağımlılığın, farklı derecelerde ve kritik sektörler veya ekonominin daha büyük kısımları için azaltılabileceği,
 - İzleme ve ekonomik güvenlik bakımından, AB ve üye ülkelerin sahip oldukları veri toplama araçlarının güçlendirileceği,
- 6. Hedeflenen değişikliklerin muhtemel etkileri bağlamında ise;
 - **Ekonomik açıdan,**
 - i. Muhtemelen olumlu bir etkisi olacağı zira AB'de sağlam bir üretim üssünün geliştirilmesini destekleyeceği,
 - ii. AB'nin ekonomik dayanıklılığını artırması, yenilikçiliği teşvik etmesi ve yarı iletken ekosistemine yatırım çekmesinin beklendiği ve böylelikle sektörün küresel rekabet gücünün artacağı,
 - **Sosyal açıdan,**
 - i. İstihdam oluşturulması, ekonomik büyüme ve kritik dijital teknolojilere daha iyi erişime katkıda bulunacağı,
 - ii. Böylelikle AB'nin egemenliğini ve toplumsal dayanıklılığını güçlendireceği,
 - **Çevresel açıdan,**

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü

- i. Malzeme kullanımını azaltan, enerji verimliliğini artıran ve daha büyük döngüsellığı mümkün kılan sürdürülebilir üretim tesislerinin geliştirilmesini destekleyeceği,
 - ii. Böylelikle yarı iletkenlerin, daha sürdürülebilir bir dijital geleceğin kilit kolaylaştırıcıları olarak konumlanacağı,
7. İstişarenin, kamuya açık bir istişare ve değer zincirinin farklı kısımlarındaki ilgili sanayi aktörleri ve kilit paydaşlarla hedeflenmiş istişareleri içereceği,
 8. Kamuya açık istişarenin,
 - Mevcut Yasaya ilişkin paydaşlardan geri bildirim talep edeceği;
 - Yasanın değişen piyasa, teknolojik ve jeopolitik gerçekliklere yanıt verecek şekilde nasıl uyarlanabileceği (ve olası sadeleştirmeler) konusunda geri bildirim isteyeceği,
 - Dolayısıyla, geriye ve ileriye dönük soruların dengeli bir karışımını içereceği,
 9. İstişare sürecinin sonunda gerçeklere dayalı bir özet rapor ve bir sentez raporu hazırlanacağı,
 10. Gerçeklere dayalı özet raporun, istişare kapandıktan sekiz hafta sonra yayımlanacağı,
 11. Sentez raporunun ise etki değerlendirmesine ekleneceği,
 12. İstişarenin hedef kitlesine yönelik olarak;
 - Ulusal yetkili makamlar (yarı iletkenle ilgili makamlar dahil)
 - Çipler Ortak Girişimi, Avrupa Yenilikçilik Konseyi ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ'ler) Yürütme Ajansı (EISMEA), Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa Yatırım Fonu dahil olmak üzere Yasanın kilit yönlerini uygulamaktan sorumlu AB organları
 - Yarı iletken üreticileri (entegre cihaz üreticileri dahil), fabrikasız firmalar, tasarım evleri, ekipman üreticileri ve yarı iletken değer zinciri boyunca diğer ilgili aktörler
 - Çip kullanıcısı konumundaki otomotiv, telekomünikasyon, sağlık, enerji, savunma ve güvenlik gibi kritik sektörlerde yarı iletkenlere istikrarlı bir şekilde erişim sağlaması gereken firmalar
 - Start-up'lar ve KOBİ'ler – yarı iletken değer zincirinde faaliyet gösteren yeni kurulan ve büyüyen şirketler
 - Araştırma ve teknoloji kuruluşları ve akademi
 - Ticaret birlikleri
 - Sanayi birlikleri
 - Girişim sermayesi şirketleri ve özel sermaye şirketleri
 - Yarı iletken sektörüne ilgi duyan düşünce kuruluşları gibi ilgili sivil toplum kuruluşları veya kâr amacı gütmeyen kuruluşlar;
 - Yarı iletken sanayisinde derin uzmanlığa sahip profesyoneller ve danışmanlar

belirtilmektedir.